

16:2

Fastighetsägare har tillerkänts ersättning enligt 16 § VAL 1970 för enskild va-anordning som - kort tid efter utförandet - blivit onyttig till följd av tillkomsten av allmän va-anläggning.

J.P. och B.G. ägde en fastighet i området Sjöslätten som utgör en del av det större området Boholmarna strax söder om Kalmar tätort i Kalmar kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är sedan slutet av 1982 ansluten till renvatten och spillvatten. Det allmänna va-nätet utbyggdes detta år i området. På fastigheten finns en enfamiljsvilla för permanentboende, vilken uppfördes 1980. Vid denna tid installerade fastighetsägarna en va-anordning i form av en trekammarbrunn med slamavskiljare och infiltrationsledningar på fastigheten. Anordningen blev onyttig till följd av den allmänna va-anläggningens utbyggnad i Boholmarna.

J.P. och B.G. yrkade ersättning enligt 16 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar för trekammarbrunnen med anordningar med 15 389 kr jämte ränta.

Kommunen bestred sökandenas talan men vitsordade 13 337 kr 13 öre som i och för sig skälig ersättning för avloppsanordningen. Kommunen räknade därvid med en avskrivningstid för anordningen på 15 år och med att den var i funktion i två år innan den blev onyttig.

Sökandena anförde: Hälsovårdsmyndigheterna tillät inte installerandet av sluten tank på fastigheten, utan fastighetsägarna anordnade istället trekammarbrunnen med slamavskiljare och omkring 20 m långa infiltrationsledningar, i enlighet med vad som anges i "Särtryck ur Statens Naturvårdsverks publikation 1974:15 3:e uppl", vilket var hälsovårdsmyndigheternas krav. Brunnen är av glasfiber och slamsugning sker en gång om året. Även toalettavloppet går till brunnen.

I samband med installerandet frågade fastighetsägarna en tjänsteman i hälsovårdsnämnden vid vilken tidpunkt den allmänna va-anläggningen kunde komma att utbyggas i området. Det besked som erhöles var att detta skulle dröja en avsevärd tid, kanske tio år. Hade fastighetsägarna känt till att anläggningen skulle komma att utbyggas så snart som skedde, skulle de antingen låtit anskaffandet av egen avloppsanordning vänta eller installerat en billigare sådan. Kommunen ansvarar för att hälsovårdsmyndigheterna vilseledde sökandena beträffande den allmänna va-anläggningens utbyggnad. Sökandena kan inte förstå varför hälsovårdsmyndigheterna inte tillät dem att installera en sluten tank, om den allmänna va-anläggningens utbyggnad var så nära förestående. Det hade blivit avsevärt billigare med en sådan installation. Sökandena kan inte heller acceptera att den av-

loppsanordning som nu finns på fastigheten inte kan anses motsvara nutida krav; installationen skedde ju i enlighet med hälsovårdsmyndigheternas krav. Det måste då – och enär anordningen inte var mer än två år gammal när den blev onyttig – vara rimligt att kommunen ersätter den onyttiga va-anordningen.

Kommunen anförde: Fastigheten ligger inom ett tätbebyggt område där in-slaget av permanentboende numera är helt dominerande. Endast något en-staka fritidshus finns kvar. För området gäller byggnadsplan. Det var länge osäkert när den allmänna va-anläggningen skulle utbyggas i Boholmarna. Utbyggnaden hade dock diskuterats under lång tid inom de kommunala or-ganen och även bland de boende i området. En pådrivande kraft för utbygg-nad var därvid bl.a. vägföreningen i området. J.P. ansökte sommaren 1979 om tillstånd att installera vattentoalett ansluten till enskild avloppsanordning på fastigheten. Hälsovårdsnämnden beslutade i december 1979 att bifalla framställningen men med villkoret att anordningen omedelbart skulle an-slutas till allmän avloppsanläggning, när sådan utbyggdes. J.P. hade tidigare förbundit sig att ansluta fastigheten till den allmänna avloppsanläggningen, när detta kunde bli aktuellt. Vid tiden för nyssnämnda beslut av hälsovårds-nämnden visste inte kommunala organ när utbyggnaden skulle komma att ske. Förmodligen var därför det besked, som en tjänsteman på hälsovårds-nämnden skulle ha lämnat till J.P. om utbyggnaden, mer osäkert än vad sö-kandena gör gällande. I vart fall bör J.P. och B.G. ha varit medvetna om att den allmänna va-anläggningen kunde komma att utbyggas ganska snart. - Kommunen anser att den avloppsanordning som nu finns på fastigheten inte motsvarar nutida krav på avloppsanläggning i ett område av förevarande slag. Det förnekas inte att hälsovårdsmyndigheterna gjort en annan bedöm-ning men kommunen kan inte anses i alla sammanhang svara för hälso-vårdsnämndens agerande. Hälsovårdsnämndens tillstånd till den enskilda avloppsanordningen får anses grundat på att fastighetsägarna förbundit sig att ansluta fastigheten till den allmänna avloppsanläggningen när detta kunde ske och att risken för sanitär olägenhet var liten. Fastigheten har vun-nit en fördel genom tillkomsten av den allmänna va-anläggningen.

Va-nämnden yttrade:

Mot sökandenas bestridande har kommunen inte visat att sökandena under-rättats om den kommande utbyggnaden av va-nätet innan de påbörjade in-stallationen av trekammarbrunnen. Med hänsyn härtill och till den omstän-digheten, att kommunen så kort tid efter installerandet av den enskilda an-ordningen dragit fram ledningar till fastigheten, bör – oavsett den betydelse som här kan tillmätas övriga

villkor för ersättning enligt 16 § va-lagen – ersättning utgå för brunnen. Ersättningen kan skäligen bestämmas till av kommunen vitsordade 13 337 kr 13 öre.

Va-nämnden förpliktade kommunen att till sökandena utge 13 377 kr 13 öre jämte ränta.

Beslut: 1984-02-13, BVA 20

Mål nr: VA 24/83

Kommunen fullföljde talan och yrkade i Vattenöverdomstolen att J.P:s och B.G:s vid Va-nämnden förda talan om ersättning för trekammarbrunnen måtte ogillas.

J.P. och B.G. bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

Lika med Va-nämnden finner Vattenöverdomstolen att kommunen, mot fastighetsägarnas bestridande, inte visat att fastighetsägarna underrättats om den kommande utbyggnaden av allmänt va-nät innan de påbörjade installationen av trekammarbrunnen. Enligt Vattenöverdomstolens mening bör det inte vara uteslutet att ersättning enligt 16 § va-lagen utgår för en trekammarbrunn i de fall brunnen uppfyller de sanitära krav som – med hänsyn till markförhållandena och omgivningen i övrigt – kan ställas. Kommunen, som vägrat fastighetsägarna tillstånd till anläggande av sluten tank, har så sent som i december 1979 givit dem tillstånd att anlägga brunnen. Härigenom måste kommunen anses ha intagit den ståndpunkten kort tid före utbyggnaden av va-nätet att fastighetens va-fråga lösts på ett tillfredsställande sätt. Vattenöverdomstolen finner ej skäl att i förevarande sammanhang frångå denna kommunens bedömning. På grund av det anförda och då vad kommunen i övrigt andragit i Vattenöverdomstolen inte föranleder ändring skall Va-nämndens avgörande fastställas.

Vattenöverdomstolen fastställde Va-nämndens avgörande.

Dom: 1984-12-28, DTVa 37

Mål nr: TVa 10/84